

HRDOŠ 2/007

Tvár, život a spásne služby Spišskej partikulárnej cirkvi

Diecéznej synode sme sa už na stránkach Hrdoša venovali. Tak vieme, že SYNODA je zhromaždenie kňazov a veriacich, ktorí pomáhajú svojmu biskupovi.

Nie je to udalosť, ale dlhodobý proces, počas ktorého budeme vo svetle Evanjelia rozprávať o skúsenostiach, analyzovať súčasnosť, hľadať cestu a navrhovať spôsoby do budúcnosti. Budeme sa navzájom počúvať a porovnávať podnety a návrhy, aby sme sa vedeli správne rozhodnúť, ako sa otvoriť Kristovi.

Zároveň budeme prosiť, aby sme dokázali prijať Svetlo Kristovo, aby tak sa mohli stať vlastníčkmi a rozdávačmi pravej radosti a odôvodnenej nádeje. Diecézny biskup sa nám bude častejšie prihovárať, ale najmä bude pozorne počúvať nás a Ducha Svätého, aby vedel čítať znamenia doby a tak presne určiť témy, o ktorých my veriaci chceme a potrebujeme rozprávať.

O prvom okruhu už farská synodálna bunka diskutovala. Aj my všetci môžeme do témy vstúpiť uvažovaním nad otcom biskupom definovanými otázkami.

„Teda už nie ste cudzinci ani prišielci, ale ste spoluobčania svätých a patríte do Božej rodiny. Ste postavení na základe apoštolov a prorokov; hlavným uholným kameňom je sám Kristus Ježiš. V ňom celá stavba pevne pospájaná rastie v svätý chrám v Pánovi, v ňom ste aj vy vbudovaní do Božieho príbytku v Duchu.“ (Ef 2, 19-22)

MEDITÁCIA

Verím v Cirkev, verím v Cirkvi a verím Cirkvi

Všetko, čo sa týka Cirkvi, poznania jej tajomstva, účasti na jej živote a poslaní, sa nachádza v rovine viery. Len vo svetle viery je možné sa nad Cirkvou zamýšľať, o nej hovoriť, v nej žiť a pracovať a usilovať sa o jej obnovu. Jestvujú až tri aspekty vzťahu viery k Cirkvi: verím v Cirkev, verím v Cirkvi a verím Cirkvi.

Verím v Cirkev

Naše „verím v Cirkev katolícku“ nás v prvom rade teda zaväzuje stále viac poznávať jej tajomstvo a prehĺbovať si o nej náboženské poznanie. To najdôležitejšie, čo má obsahovať viera o Cirkvi, je viera v stálu prítomnosť a pôsobenie Ježiša Krista v Cirkvi; viera, že ju vedie a naplňa Duch Svätý; viera, že Cirkev vystrojená všetkými duchovnými darmi je sviatosťou spásy pre všetkých ľudí. „Verím v Cirkev“ znamená aj naše úprinné „Áno“ zjavenej Božej pravde o Cirkvi, ale zároveň aj prijatie Cirkvi ako veľkého Božieho daru pre mňa. Prijatie Cirkvi za svoju vyúsťuje do stotožnenia sa s ňou.

Verím v Cirkvi

Vyznávať a žiť vieru možno len v Cirkvi. Osobná viera veriacich je závislá na viere spoločenstva. Veriť v Cirkvi na prvom mieste znamená žiť s Cirkvou a považovať sa za jej súčasť. Cirkev je Božia rodina, zjijeme v nej rodinným spoločenstvom. S nebeským Otcom spolunažívame ako jeho synovia a dcéry, ako Božie deti. Medzi

sebou zasa spolunažívame ako bratia a sestry. Hlavným pravidlom rodinného života v Cirkvi je vzájomná láska.

Cirkev ako celok má aj svoju úlohu a poslanie. Ohlasuje evanjelium, oslavuje Boha liturgiou, posväčuje ľudí sviatosťami, uskutočňuje milosrdenstvo a charitu k biednym a trpiacim, zošľachťuje kultúru národov, pofudštuje svet... Každý kresťan je povolaný a uschopnený podieľať sa na živote i na poslaní Cirkvi uskutočňovaním služby lásky. Kresťan má nielen v Cirkvi žiť, ale aj v nej pracovať, ako to vyjadril Kristus v podobnenstve o robotníkoch vo viniči. (Mt 20, 1-16)

Verím Cirkvi

Prečo verím Cirkvi? Odpoveď na túto otázku je zásadná a nachádzame ju v autorite samého Krista, ktorý dal Cirkvi kompetenciu učiť, a v asistencii Ducha Svätého, ktorý v nej a cez ňu pôsobí. Duch pravdy pôsobí v Cirkvi dvoma spôsobmi: Prvým osvecuje Cirkev tak, že Cirkev poznáva, uchováva a správne vysvetľuje poklad Božieho zjavenia osobitne jej Učiteľský úrad Cirkvi. Druhým spôsobom je asistencia, ktorú Duch Svätý poskytuje Cirkvi pri ohlasovaní Božieho slova tak, že dáva výrečnosť hlásateľom a chápaivosť poslucháčom Božieho slova. Je to činnosť Ducha Svätého, ktorou vzbudzuje, udržuje a rozvíja vieru v Božom ľude. V očiach mnohých je Cirkev málo hodnoverná pre naše chyby a nedostatky. Našou úlohou je poopraviť názor veriacich i neveriacich na Cirkev, a tak aj ich postoj voči nej. Rozhodujúcou silou v tomto úsilí, je naše živé a úprinné svedectvo viery.

Námety na diskusiu k prvému okruhu synodálnej rozpravy

1. Ako hodnotíte účinnosť pôsobenia Cirkvi so zreteľom na vašu farnosť? Má farnosť charakter „malého stáda“, ktoré žije v diaspóre, alebo tvorí väčšinu v meste (obci)?
2. Akú skladbu má farnosť vzhľadom na praktizovanie viery? Je viac praktizujúcich, či ľahostajných kresťanov? Vo farnostiach sa stále intenzívnejšie objavuje „živé jadro“ farnosti; je tento jav prítomný aj vo vašej farnosti? V čom vidíte perspektívu jeho rastu a zviditeľňovania sa? Aký obraz farnosti u vás prevláda: množina anonymných veriacich alebo reálne a živé spoločenstvo? Aká veková skupina prevažuje pri zapájaní sa do cirkevného života?
3. Aké sú viditeľné znaky prítomnosti Cirkvi vo farnosti, čím sa najviac prezentuje? Ako sa odzrkadľuje jej prítomnosť v praktickom živote farníkov a v medziludských vzťahoch?
4. Od čoho (koho) závisí účinnosť pôsobenia Cirkvi vo vašej farnosti? Ktoré sú podľa vás najčastejšie (objektívne, subjektívne) prekážky jej úspešného pôsobenia?
5. Čo je potrebné urobiť, aby pôsobenie Cirkvi vo farnosti bolo účinnejšie? Ktoré spásne služby vo farnosti podľa vás chýbajú? Ktoré spásne služby odporúčate zintenzívniť a skvalitniť?
6. V čom vidíte príčiny javu, že sa veriaci málo alebo vôbec neidentifikujú s Cirkvou a že sa od nej mnohí odcudzili?
7. Čo by pomohlo, aby veriaci boli nielen v Cirkvi, ale aj Cirkvou; čiže, aby nadobudli vedomie, že sú Cirkvou?
8. Ako sa vám javí postavenie Svätého Otca vo vedomí veriacich? Ktoré znaky spätosti s Apoštolským stolcom vo farnosti prevažujú? Akú ozvenu našli a zanechali návštevy Svätého Otca na Slovensku v živote veriacich vašej farnosti?
9. Vedia sa veriaci aj verejne prihlásiť k pápežovým výzvam a odmietajú kritiku jeho vyhlásení zo strany sekulárnej spoločnosti?
10. Ako reagujú veriaci na postoje pápeža v základných otázkach viery a mravov, najmä pri obrane právd a hodnôt, ako je obrana ľudského života od počatia, odmietnutie eutanázie, obrana dobra manželstva a rodiny, postoj k homosexuálnym „manželstvám“, obrana dôstojnosti ľudskej osoby, rešpektovanie výhrady vo svedomí a ďalšie akútne problémy?
11. Aká je vyváženosť hierarchického a synodálneho princípu vo vašej farnosti? Nejestvuje napätie medzi predstaveným cirkvi (biskup, farár) a veriacimi? Ak áno, ako sa prejavuje?
12. Ako by ste charakterizovali spoluprácu s kňazom (biskupom)? V čom vidíte prekážky tejto spolupráce a čo navrhujete pre jej skvalitnenie? Ako si predstavujete zintenzívnenie komunikácie medzi biskupom a veriacimi?
13. „Poznám svoje ovce a moje poznajú mňa.“ (Jn 10:14) - Poznajú veriaci vo vašej farnosti svojho biskupa - pastiera a otca diecézy? A naopak, myslíte si, že biskup pozná problémy vašej farnosti? Dá sa konštatovať, že vzťah veriacich k biskupovi (farárovi) je živý? Ako sa u veriacich prejavuje jednota veriacich s biskupom (farárom); úcta, poslušnosť a láska k nemu? Čo konkrétne do budúcnosti očakávate pre dobro farnosti od diecézneho biskupa?
14. Ako sa vo vašej farnosti prejavuje kríza autority biskupa, kňaza; v čom vidíte príčiny tejto krízy; čo by zvýšilo dôveru veriacich voči biskupovi (kňazom)?
15. Vnímajú veriaci vašej farnosti biskupa ako nástupcu apoštola a kňazov ako Ježišom Kristom povolaných a poslaných služobníkov Cirkvi? Ako reagujú veriaci na prípadné diskreditačné tendencie voči biskupovi alebo svojmu kňazovi? „Udriem pastiera a stádo oviec sa rozprácha.“ (Mt 26,31) - Neobjavuje sa vo vašej farnosti nebezpečenstvo utvárania skupín (táborov) „za a proti“? Ak áno, aké sú podľa vás príčiny tohto javu?
16. Ako prospešné sa vám zdajú diecézne inštitúcie (kúria, Presbyterská rada, komisie... a iné); je ich pôsobenie dostatočné? Čo by ste od týchto inštitúcií do budúcnosti pre dobro farnosti očakávali?
17. Ako hodnotíte účasť laikov na živote a poslaní Cirkvi vo vašej farnosti? V čom vidíte príčiny „pasivity“ veriacich vo farnostiach? Aké východiská navrhujete pre oživenie (prebudenie) laikov vo vašej farnosti?
18. Niekedy sa stáva, že laici chcú nahraďiť klerikov v im vlastných úlohách. Objavujú sa znaky tohto javu vo vašej farnosti? Ak áno, aké?
19. Prejavuje sa vaša farnosť ako Božia rodina, v ktorej sa uplatňuje spolúčenie a spoluzodpovednosť veriacich ako bratov a sestier? Navrhnete spôsoby prehlbenia týchto pút farského spoločenstva...
20. Ktoré bolesti (negatíva) vašej farnosti by bolo treba najprv odstrániť? Aké riešenie navrhujete vy? (o hospodárení farnosti bude osobitná rozprava) Čo by ste chceli, aby duchovný otec farnosti urobil pre oživenie farskej rodiny?
21. Aké kritéria by ste navrhli pre hodnotenie farnosti, či je dobrou, živou a obohacujúcou súčasťou univerzálnej Cirkvi?
22. Láska je podstata Cirkvi a kresťanského života; ako hodnotíte vašu farnosť podľa uplatňovania zákona lásky?
23. Čo navrhujete urobiť, aby sa láska znovu stala základom života vašej farnosti?
24. Čo podľa vás prevláda vo farnosti v správaní veriacich: láska a zmysel pre spoločné dobro, alebo individualizmus a sebeckosť, ktoré hľadajú len vlastný prospech? Ako sa prejavuje cit pre spoločenstvo a zmysel „pre potreby svätých“? Aké spoločné „diela lásky“ sa vo vašej farnosti uskutočnili a uskutočňujú?
25. Ako sa prejavuje vo vašej farnosti charitatívna činnosť veriacich? Ako sa staráte o chorých, starých, bezdomovcov, odkázaných na pomoc druhých? Ako veriaci reagujú na výzvy o pomoc pri živelných pohromách a iných potrebách ľudí?
26. Vidíte vo farnosti možnosti „dobrovoľníctva“, ktoré by sa podieľalo na farskej diakonii - službe lásky odkázaným na pomoc blížnych? V akých oblastiach vidíte možnosť i potrebu služby laických dobrovoľníkov vo vašej farnosti?
27. Ako sa vo farnosti uplatňuje povolanie veriacich k laickému apoštolátu? Jestvuje vo farnosti apoštolské dielo, v ktorom uskutočňujete svoj apoštolát spoločne? Aké apoštolské dielo (diela) potrebuje vaša farnosť a ako by ste ho navrhli vytvoriť? Ste ochotní sa doň zapojiť?
28. V čom vidíte podstatu osobného laického apoštolátu... ako navrhujete prebudiť apoštolskú horlivosť veriacich? Majú veriaci vedomie hodnosti všeobecného kňazstva? Ako sa to prejavuje?
29. Zmysel veriacich pre službu vo farnosti sa prejavuje zapájaním sa do rôznych služieb (lektorská služba, miništranti, organista, spevokol, kostolník, starosť o cirkevné budovy, kostoly, kaplnky, kríže, starosť o čistotu a výzdobu kostola, médiá-farský časopis, nástenky, príprava a organizovanie rôznych cirkevných slávností a iné...) Ako hodnotíte angažovanie sa veriacich v týchto službách?
30. Službu v Cirkvi laickí veriaci preukazujú aj účasťou na činnosti hospodárskej rady. Ste spokojní s jej činnosťou a čo od nej očakávate? Jestvuje vo farnosti aj pastoračná rada farnosti? Ako si predstavujete jej pôsobenie a náplň?
31. Ku akej konkrétnej skupine veriacich vo farnosti najťažšie preniká evanjelium a činnosť Cirkvi? Ktorá skupina je najviac mimo pastoračnej a evanjelizačnej záujmu vo farnosti a prečo je tomu tak? S ktorou skupinou veriacich sa vám vo farnosti najťažšie pracuje?

Na začiatku pôstu

Apštol Pavol nám ako vyslanec v Kristovom mene prináša Božie pozvanie. Jeho jarom je jediné slovo: ZMIERENIE. **Zmierite sa s Bohom!** Urobte to a tak ako Boh Otec: Toho, ktorý nepoznal hriech, za nás urobil hriechom, aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou.

Tieto slová sú rozsudkom nad hriechom. A súčasne veľkým vyznaním Boha, ukázkou jeho lásky, ktorú má ku hriešnikom. Neušetril ani vlastného Syna.

Kristus na seba vzal všetok hriech sveta a na svojom vlastnom tele ho odčinil, aby sme si mohli privlastniť celú jeho spravodlivosť a svätosť.

TO, že Ježiš vzal na seba hriech neprináša

človeku iba NIEČO, ale človek sa stáva NIEKÝM. NIEKÝM, kým by svojou prirodzenosťou nemohol byť.

Nevinný sa stal hriechom a prekatúm, aby sme sa tak my stali BOŽOU SPRAVODLIVOSŤOU.

Táto mimoriadna milosť, ktorú Boh Otec ponúka svetu prostredníctvom KENOSIS PONÍŽENIA svojho Syna, nesmie prísť nazmar. Teraz je pre nás príhodný čas, v ktorom sa máme KATALASSEIN - ZMIERIŤ s Bohom. Použité sloveso vyzýva ku zmene vzťahu medzi Bohom a človekom, aj medzi ľuďmi navzájom.

Z vlastnej iniciatívy ponúka Boh každému z nás možnosť stať sa v Kristovi NOVÝM

STVORENÍM.

Musíme mu však dovoliť, aby v nás zvíťazila jeho láska, ktorá nás vedie k zmene života. Nemáme už žiť sami pre seba, ale pre toho, ktorý pre nás zomrel a vstal z mŕtvych.

Bohoslužba popolcovej strey nás hľadá na bludných cestách, po ktorých sa často túlame. Chce nás doviesť na cestu pravej radosti.

Pokánie neznamená porážka, smútok, sklamanie. Pokáním sa skôr môžeme OTVORIŤ SVETLU, ktoré jediné môže prelomiť naše vnútorné temnoty. Boh veľmi dobre pozná našu obmedzenosť a škaredosť, ale jeho súdy sú diametrálne odlišné od našich!!!
po

Dokument: posolstvo Benedikta XVI. k pôstu

„Uvidia, koho prebodli“ (Jn 19, 37)

Milí bratia a sestry!

„Uvidia, koho prebodli“ (Jn 19, 37). To je biblická téma, v duchu ktorej sa bude toho roku niesť naše pôstne uvažovanie. Pôstne obdobie je tým najvhodnejším časom na to, aby sme sa spolu s Máriou a milovaným učeníkom Jánom naučili zotrvať pri tom, ktorý na kríži obetoval svoj život za celé ľudstvo (porov. Jn 19, 25). Preto v tomto čase pokánia a modlitby obrátime s ešte živšou spoluúčasťou svoj zrak na ukrižovaného Krista, ktorý nám svojou smrťou na Kalvárii naplno zjavil Božiu lásku. Témou lásky som sa zaoberal vo svojej encyklike *Deus caritas est*, pričom som sa zameral na jej dve základné formy: agapé a eros.

Božia láska: agapé a eros

Výraz agapé, ktorý sa v Novom zákone často vyskytuje, značí obetavú lásku niekoho, kto sa usiluje len o dobro druhého; naproti tomu slovo eros označuje lásku toho, kto cíti, že mu niečo chýba, a túži spojiť sa s milovaným. Láska, ktorou nás Boh obklopuje je bezpochyby agapé. Ved či môže dať človek Bohu niečo dobré, čo by on ešte nevlastnil? Všetko, čím je a čo má ľudské stvorenie, je Božím darom, a preto ono vo všetkom potrebuje Boha. No Božia láska je aj eros. V Starom zákone dáva Stvoriteľ sveta svojmu vyvolanému ľudu najavo, že ho miluje láskou, ktorá presahuje akúkoľvek ľudskú pohnútku. Prorok Ozeáš vyjadruje túto Božiu náklonnosť pomocou odvážnych obrazov, ako napríklad láska muža k cudzoložnici (porov. 3, 1–3); a ani Ezechiel, hovoriac o vzťahu Boha k izraelskému ľudu, sa nezdráha použiť plamenný a vášnivý jazyk (porov. 16, 1–22). Tieto biblické texty naznačujú, že eros je súčasťou samotného Božieho srdca: Všemohúci očakáva „áno“ od svojho stvorenia, tak ako mladoženich od svojej nevesty. Žiaľ, ľudstvo je už od počiatku zvedené klamstvami Zlého a uzavreté pred Božou láskou v ilúzii sebastačnosti, ktorá je však nemožná (porov. Jn 3, 1–7). Adam, uzavretý v sebe, vzdialil sa od prameňa života, ktorým je sám Boh, a stal sa prvým z tých, „ktorých celý život zotročoval strach pred smrťou“ (Hebr 2, 15). Boh však bol neporaziteľný. Človekovo „nie“ sa stalo

rozhodujúcim impulzom na to, aby sa jeho láska prejavila v celej svojej spásnosnej sile.

Kríž zjavuje plnosť Božej lásky

V tajomstve kríža sa naplno zjavuje neobmedzená moc milosrdenstva nebeského Otca. Za znovuzískanie lásky svojho stvorenia zaplatil najvyššou cenou: krvou svojho jednorodného Syna. Smrť, ktorá bola pre prvého Adama znamením krajnej osamelosti a bezmocnosti, sa takto zmenila na najvyšší skutok lásky a slobody nového Adama. Preto možno s Maximom Vyznávačom oprávnené povedať, že Kristus „zomrel takpovediac božsky, lebo sa sám rozhodol zomrieť“ (Ambigua, 91, 1956). Na kríži sa Božia láska k nám prejavuje ako eros. Eros je naozaj tou silou, ako to vyjadril Pseudo-Dionýzius, „ktorá nedovoľuje milujúcemu zotrvať v sebe samom, ale ho ženie, aby sa spojil s milovaným“ (De divinis nominibus, IV, 13: PG 3, 712). Či jestvuje „bláznivejšia láska“ (porov. N. Cabasilas, *Vita in Cristo*, 648) ako eros, ktorý priviedol Božieho Syna k tomu, aby sa s nami spojil, a to až do tej miery, že trpel za naše hriechy akoby boli jeho vlastné?

„Koho prebodli“

Drahí bratia a sestry, pohliadnime na prebodnutého Krista na kríži! On je tým najvzrušujúcejším zjavením Božej lásky, lásky, ktorá je zároveň eros i agapé, pričom si tieto dve formy neprotirečia, ba navzájom sa objasňujú. Na kríži sám Boh úpenlivo prosí o lásku svojho stvorenia: žízni po láske každého z nás! Apštol Tomáš spoznal Ježiša ako svojho „Pána a Boha“, keď vložil ruku do rany na jeho boku. Neprekvapuje nás, že mnohí svätí našli najdôjlivejší výraz tajomstva tejto lásky v Ježišovom Srdci. Mohli by sme dokonca povedať, že zjavenie Božej lásky k človeku v podobe erosu je v skutočnosti najvyšším vyjadrením agapé. Popravde iba láska, v ktorej sa spája úplne nezištné sebadarovanie s vášnivou túžbou po tom, aby bola opätovaná, spôsobuje opojenosť, ktorá i tie najťažšie obete robí ľahkými. Ježiš povedal: „Až budem vyzdvihnutý od zeme, všetkých priťahnem k sebe“ (Jn 12, 32). Odpoveď, ktorú Pán od nás úpenlivo žiada, spočíva predovšetkým v tom, aby sme prijali jeho lásku a nechali sa ním priťahnuť. Prijat' jeho

lásku však nestačí. Taká láska si vyžaduje primeranú odpoveď, ako aj následné úsilie o jej sprostredkovanie ďalším: Kristus „ma priťahuje k sebe“, aby sa so mnou spojil, aby ma naučil milovať bratov svojou láskou.

Krv a voda

„Uvidia, koho prebodli“. Pohliadnime s dôverou na Ježišov zranený bok, z ktorého vyšla „krv a voda“ (Jn 19, 34)! Cirkevní otcovia ich považovali za symboly sviatosti krstu a Eucharistie. S krstnou vodou sa nám skrze pôsobenie Ducha Svätého otvára intimita trojicnej lásky. Pamätajúc na náš krst sme na ceste Pôstnym obdobím vyzvaní, aby sme vyšli zo seba a otvorili sa v dôvernom odovzdaní milosrdnému Otcovmu objatiu (porov. sv. Ján Zlatoústý, *Katechézy*, 3, 14 n.). Krv, symbol lásky Dobrého pastiera, do nás prúdi najmä prostredníctvom tajomstva Eucharistie: „Eucharistia nás vŕhaje do aktu Ježišovej obety ... sme včlenení do dynamiky jeho dávania sa“ (encyklika *Deus caritas est*, 13). Prežívajme teda Pôstne obdobie ako „eucharistický“ čas, v ktorom keď prijímame Ježišovu lásku, učíme sa ju šíriť navôkol každým svojím gestom a slovom. Kontemplovanie toho, „koho prebodli“, nás povedie k otvoreniu srdca pre druhých a k spoznaniu zranení, ktorými bola poznačená dôstojnosť ľudskej osoby. Povedie nás zvlášť k tomu, aby sme bojovali proti každej forme znevažovania života a vykorisťovania človeka a zmierňovali drámu osamelosti a opustenosti toľkých ľudí. Nech je Pôstna doba pre každého kresťana novou skúsenosťou Božej lásky darovanej nám v Kristovi, lásky, ktorú každým dňom musíme aj my odovzdať bližným, predovšetkým tým, ktorí najviac trpia a najviac ju potrebujú. Len tak môžeme dosiahnuť plnú účasť na radosti Veľkej noci. Mária, Matka krásneho milovania, nech nás pri pôstnom putovaní vedie po ceste autentického obrátenia ku Kristovej láske. Vám, drahí bratia a sestry, želim, aby vaše putovanie Pôstnym obdobím bolo užitočné a všetkým vám s láskou posielam osobitné apoštolské požehnanie.

Vo Vatikáne 21. novembra 2006

Benedikt XVI.